

Фонд за науку
Републике Србије

БИЛТЕН 2022/2

*Тема билтена:
Нови програми и
једноставније процедуре
за истраживаче*

Билтен 2022/2

Уводна реч

Велико нам је задовољство да вам представимо други број билтена Фонда за науку РС.

Током претходног периода смо заједничким снагама много тога урадили у циљу обезбеђивања средстава за развој науке, пружања подршке нашим научницима да реализују научна истраживања и промоције резултата пројеката.

Теме Билтена 2022/2 су посвећене процесу поједностављења процедура за конкурисање, евалуацију, реализацију и извештавање на програмима Фонда за науку РС.

Билтен доноси информације о новим програмима - Програму ПРИЗМА и Зеленом програму сарадње науке и привреде, чији су Јавни позиви отворени 30.6.2022. године. У Билтену 2022/2 се може више сазнати о сусретима Фонда за науку РС са представницима научне заједнице, као и са државним и међународним институцијама које пружају подршку развоју Фонда за науку РС. Посебан део билтена посвећен је и представљању пројеката који су подржани у оквиру програма Фонда за науку РС.

У заједничком раду на развоју науке у Србији, Билтен 2022/2 Фонда за науку РС има за циљ да представи све важне информације о раду институције, како би се унапредила сарадња и оснажила комуникација са научном заједницом у Србији, али и шира јавност информисала о активностима Фонда за науку РС.

Настављамо да пружамо подршку истраживачима у реализацији научноистраживачких пројеката који ће донети значајне резултате за науку и наше друштво!

Фонд за науку
Републике Србије

О Фонду за науку Републике Србије

Фонд за науку Републике Србије је државна организација која пружа подршку научноистраживачкој делатности. Основан је у марту 2019. године са циљем да се обезбеде подршка и услови за континуирани развој научноистраживачких и развојних активности у Републици Србији, неопходних за напредак друштва заснованог на знању. Програми Фонда за науку подржавају основна и примењена истраживања и њихову комерцијалну употребу и потенцијал.

Програми Фонда за науку се реализују кроз компетитивне јавне позиве који омогућавају да сви истраживачи под истим условима могу да подносе предлоге пројеката како би остварили могућност за добијање финансијских средстава за реализацију научноистраживачких пројеката. Процес селекције пројеката се обавља према унапред дефинисаним критеријумима изврсности, утицаја и реализације, који су познати истраживачима, а састоји се из двостепене евалуације коју спроводе независни експерти из одговарајуће научне области. Фонд за науку не учествује у процесу евалуације пројеката, осим административно. Процедуре Фонда за науку, као и процедуре на основу којих се врши стручна евалуација пројеката, усаглашене су са процедурама које примењују други европски фондови за науку, како би се обезбедила компетитивност селекције пројеката, као и транспарентност, независност и објективност током одабира научноистраживачких пројеката.

Средства за реализацију програма Фонда за науку Републике Србије обезбеђена су из буџета Републике Србије на основу субвенције Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и на основу заједничког улагања Републике Србије кроз зајам и подршку Светске банке (World Bank IBRD-IDA) и бесповратне финансијске подршке Европске уније (EU-IPA) у оквиру Пројекта SAIGE (Serbia Accelerating Innovation and Entrepreneurship Project).

Изврсност

Утицај

Реализација

Информације о текућим програмима

Истраживачки програми

Бр.	1	2	3	4
Програми	ПРОМИС	ВИ	COVID-19	ИДЕЈЕ
Број пријављених пројеката	585	70	129	917
Број одобрених пројеката	59	12	14	105
Мин. одобрени буџет пројекта	25.261,66 €	121.296,51 €	46.865,92 €	67.943,75 €
Макс. одобрени буџет пројекта	200.000,00 €	200.000,00 €	406.612,43 €	499.535,17 €
Укупан одобрени буџет	8.964.169,42 €	2.207.774,08 €	1.973.435,71 €	29.999.198,17 €
Број истраживача из Србије	317	119	130	1041
Број истраживачких група у организацији	114	23	29	267
Број научноистраживачких организација	51	19	19	98
Број истраживача из дијаспоре	0	3	4	18
Број научница/научника	184/133	41/78	85/45	622/419

Програми међународне мобилности и сарадње

Бр.	5
Програми	ДИЈАСПОРА
Број пријављених пројеката	126
Број одобрених пројеката	92
Мин. одобрени буџет пројекта	4.499,25 €
Макс. одобрени буџет пројекта	10.000,00 €
Укупан одобрени буџет	797.591,59 €
Број истраживача из Србије	268
Број истраживачких група у организацији	92
Број научноистраживачких организација	43
Број истраживача из дијаспоре	88
Број научница/научника	151/117

Укупно за истраживачке програме

Укупно за све програме

Број одобрених пројеката	190	282
Укупан одобрени буџет	43.144.577,38 €	43.942.168,97 €
Број истраживача из Србије	1528	1737
Број истраживачких група у организацији	431	525
Број научноистраживачких организација	113	117
Број истраживача из дијаспоре	25	111
Број научница/научника	889/639	1008/729

Рад Фонда за науку РС

АКТИВНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ФОНДА ЗА НАУКУ РС: Запослени Фонда за науку РС (38) су у другом кварталу 2022. године били посвећени припреми нових програма и праћењу реализације пројеката подржаних за финансирање. Сектор за програме и пројекте је у оквиру пет програма пратио реализацију 282 научноистраживачка пројекта са збирним буџетом од 43,14 милиона евра, уз подршку Сектора за права, администрацију и финансије.

У оквиру програмских активности током другог квартала утрошено је 402,97 милиона динара динара (3,42 милиона евра) за 5 програма који се тренутно реализују.

ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА: Реализација пројеката се прати кроз редовну комуникацију са истраживачима, административне и финансијске извештаје који се подносе на кварталном нивоу, као и кроз надзорне посете и друге видове директне комуникације.

Од Програма ИДЕЈЕ су **измењене и поједностављене процедуре за пројектно извештавање**. Имајући у виду да се сусрећу са новим начином припреме и подношења извештаја у оквиру Програма ИДЕЈЕ, за руководиоце и чланове тимова, као и за представнике НИО које учествују у пројектима, организоване су радионице на којима су пружене све потребне информације о начину припреме кварталних извештаја и пратеће документације. Додатно су организоване радионице посвећене обуци истраживачких тимова за коришћење и подношење извештаја путем новог софтверског система. На радионицама је присуствовало 562 истраживача и представника различитих служби НИО.

ПОДРШКА ИСТРАЖИВАЧИМА ТОКОМ ЈАВНИХ ПОЗИВА:

У оквиру отвореног Јавног позива за програм ИДЕНТИТЕТИ, Фонд за науку је редовно организовао отворена врата на којима су истраживачи могли да добију одговоре на сва питања која су у вези са припремом предлога пројеката. Ради обезбеђивања транспарентности и доступности пружених информација, сва питања и одговори се објављују на сајту Фонда за науку.

ПРИПРЕМА НОВИХ ПОЗИВА: Фонд за науку је током другог квартала 2022. године радио и на **припреми два нова програма** кроз које ће се финансирати научноистраживачки пројекти у Србији – **Програм ПРИЗМА и Зелени програм сарадње науке и привреде**.

За оба програма је **укупно издвојено 28,5 милиона евра** из буџета Републике Србије и из међународних извора. Јавни позиви за два нова програма су расписани 30.6.2022. године.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА: Као члан Science Europe, кроз размену пракси у области финансирања истраживања и уједначавања процедура између чланица, уз подршку наших европских партнера, радимо на даљем развоју Фонда као институције и нових програма који ће научницима пружити додатну финансијску подршку и нова партнерства.

РАД ОРГАНА ФОНДА ЗА НАУКУ РС: Органи Фонда за науку су током другог квартала 2022. године имали редовну комуникацију у погледу свих питања њихове надлежности, како би све обавезе биле испуњене. Активности органа Фонда за науку су биле усмерене на праћење постојећих програма и развој нових програма, као и на целокупан даљи развој Фонда за науку. Научни савет је одржао 3 седнице на којима су анализирани претходни програми и припремани нови програми. Током другог квартала 2022. године су одржане 3 седнице Управног одбора на којима су се, поред редовних активности, разматрала питања у вези са имплементацијом постојећих програма и развоја нових процедура за будуће програме. Усвојени су нови програми ПРИЗМА и Зелени програм сарадње науке и привреде.

ПРЕДСТАВЉАЊЕ РЕЗУЛТАТА: Фонд за науку је током другог квартала 2022. године представљао научној и широј јавности активности и резултате Фонда током протеклог периода и упознавао јавност са пројектима који се реализују у оквиру свих програма. Посебан нагласак је био на научноистраживачким пројектима из области вештачке интелигенције, зелених технологија, екологије и заштите животне средине.

Поједностављене процедуре

Конкурисање, евалуација, реализација и извештавање

1) ПРИПРЕМА ПРЕДЛОГА ПРОЈЕКТА

- Смањен обим потребне документације за пријаву пројеката;
- Испуњеност услова за руководиоца пројеката и чланове тима се доказује изјавом – не достављају се одлуке о избору у звање;
- Флексибилност величине и структуре тима - максималан број чланова тима није одређен;
- Укључивање младих истраживача - студенти докторских студија који никада нису бирани у наставно или истраживачко звање се могу пријавити као чланови тима на пројекту;
- Флексибилност структуре буџета – флексибилнија расподела категорија трошкова у буџету, а максималан износ процентуалног учешћа трошкова је прописан само за две категорије трошка (индиректни трошкови и трошкови услуга и подизвођача). Уведена нова категорија трошка – неподвижени трошкови;
- Портал за пријаву научних пројеката - брже и једноставније подношење документације приликом пријаве предлога пројекта.

2) ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Административна провера – бржа и ефикаснија због смањеног обима документације за пријаву пројекта;
- Прва фаза евалуације коју врше рецензенти – пројекти који су на прелиминарној ранг листи имају могућност достављања одговора на резултате првог степена евалуације. Одговори се достављају Програмском одбору и користе током другог степена евалуације;
- Друга фаза евалуације - нова методологија оцењивања и ефикаснији начин селекције пројеката;
- Уведена могућност приговора након прве фазе евалуације.

3) ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОЈЕКТА И ПРОЈЕКТНО ИЗВЕШТАВАЊЕ (измене уведене од Програма ИДЕЈЕ)

- Уведен нови софтверски систем за пројектно извештавање;
- Нови обрасци за извештавање – већа прегледност приликом попуњавања у софтверском систему за пројектно извештавање;
- Пратећа документација се подноси путем софтверског система;
- Сва комуникација у вези са извештавањем, као и измене и допуне извештаја се одвијају преко софтверског система за пројектно извештавање;
- Смањен обим документације која се доставља уз извештаје;
- Не подноси се пратећа документација, осим за пројекте који се детаљно разматрају;
- У сваком кварталу 10% пројеката су предмет детаљне провере, а пројекти који су предмет те провере се бирају по методу случајног узорка.

Пројектно извештавање

Једноставнији поступак извештавања

Пројектно извештавање се врши подношењем кварталних административних и финансијских извештаја, а у зависности од правила програма, и достављањем пратеће пројектне документације.

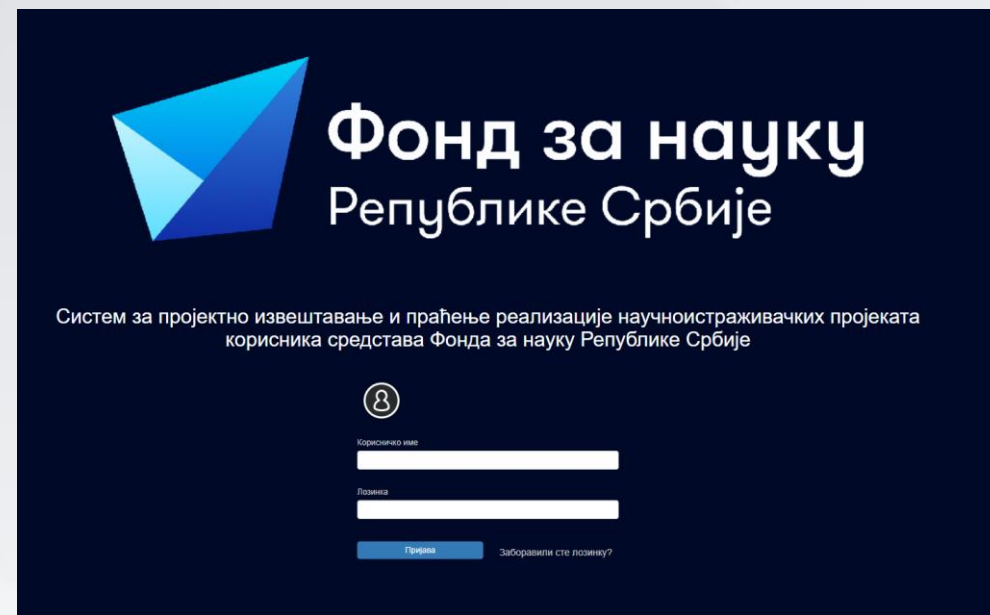
С обзиром на то да се поднети извештаји прегледају по приоритету пристизања, а у даљу процедуру за плаћање шаљу по усвајању, **брзина исплате средстава за наредни квартал зависи од благовремености, потпуности и тачности података унетих у кварталне извештаје.**

За програме **ПРОМИС, ПРВИ, Дијаспора и КОВИД-19** квартални извештаји са пратећом документацијом којом се доказују реализовани трошкови се достављају електронским путем.

Од Програма **ИДЕЈЕ** су поједностављене процедуре за пројектно извештавање и смањен је обим документације која је потребна приликом подношења извештаја, а **комплетна документација се подноси путем специјализованог софтверског система.**

Током сваког квартала, методом случајног узорка бира се одређени број пројеката који су предмет детаљне провере. Детаљна провера укључује преглед свих финансијских трансакција које су се десиле на наменским рачунима везаним за пројекат у току извештајног периода. Остали пројекти у датом кварталу подносе административне и финансијске извештаје у скраћеној верзији и не подносе пратећу документацију. За сваки квартал се бира други узорак за детаљну проверу, о чему руководиоци пројеката бивају обавештени непосредно пре краја квартала.

Како би се допринело поједностављењу процеса пројектног извештавања, уведен је и нови софтверски систем за пројектно извештавање. Софтверски систем осим подношења извештаја, омогућава допуну и измену извештаја, што доприноси бржем и лакшем попуњавању и подношењу извештаја. Пратећа документација се чува у архиви Пројекта. Током годишње евалуације пројеката, вршиће се детаљна провера свих пројеката у реализацији.

Софтверски систем за пројектно извештавање који се користи од Програма ИДЕЈЕ

Фонд за науку задржава право да у било ком моменту захтева додатну документацију за правдање насталих трошкова у склопу реализације пројекта или било који други део пројектне документације.

Пројектно извештавање

Најчешће грешке приликом пројектног извештавања

Фонд за науку је током праћења реализације пројеката уочио најчешће грешке које се јављају током подношења кварталних административних и финансијских извештаја. У наставку дајемо приказ најчешћих грешака како би се истраживачима на пројектима скренула пажња и избегле грешке у наредном периоду.

НАЈЧЕШЋЕ ГРЕШКЕ ПРИЛИКОМ АДМИНИСТРАТИВНОГ ИЗВЕШТАЊА

- Приликом попуњавања извештаја, пројектом планирани Milestone и/или Deliverables су прескочени или делимично наведени;
- Навођење публикација као резултата пројекта без прописане захвалнице Фонду за науку, што се не може прихватити као резултат пројекта;
- Навођење публикација, као резултата пројекта, које су објављене пре почетка пројекта, што се не може прихватити као резултат пројекта;
- Недостављање доказа о публикацијама и/или промотивним активностима реализованим током периода извештавања (у виду веб адреса, слика, снимака, итд).

НАЈЧЕШЋЕ ГРЕШКЕ ПРИЛИКОМ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЊА

- Непотпуне и/или нетачне информације које се односе на финансијски извештај;
- Пријављивање трошкова који нису били планирани буџетом, а настали су у актуелном извештајном периоду или претходним извештајним периодима;
- Накнадно евидентирање трошкова реализованих у претходним извештајним периодима;
- Обрачунавање и исплаћивање бруто месечних накнада за истраживаче које нису у складу са важећом документацијом пројекта, односно одобреним Гантограмом и/или Буџетом пројекта;
- Обрачунавање и исплаћивање нето месечних накнада за истраживаче које премашују максимални нето износ који, према правилима програма, лице у одговарајућем звању може да прима на одређеном програму од Фонда за науку;
- Прекорачење утрошених средстава на нивоу планираних буџетских категорија;
- Недостатак образложења за неутрошена средства или за трошкове веће од оних који су планирани буџетом са наменског рачуна пројекта у односном кварталу.

Програм ИДЕНТИТЕТИ

Током другог квартала 2022. године Фонд за науку је пружао подршку истраживачима у припреми предлога пројеката за Програм ИДЕНТИТЕТИ чији је Јавни позив отворен 14.3.2022. године. Одржано је 5 онлајн Отворених врата на којима је учествовало укупно 269 истраживача. На сајту Фонда за науку је објављено 309 питања и одговора са 5 Отворених врата. Јавни позив је затворен 20.5.2022. године. За Јавни позив је поднето **160 предлога пројеката** који су пријављивани преко Портала за пријаву научних пројеката. У току је процес евалуације пројеката.

У циљу унапређивања процедура током припреме нових програма, Фонд за науку је спровео анкету за руководиоце који су поднели предлоге пројеката у оквиру Јавног позива за Програм ИДЕНТИТЕТИ. Од укупно 160 руководилаца, анкету је попунило 122 руководиоца. У наставку је приказ резултата спроведене анкете.

53%

испитаних руководилаца је постављало питања о програму путем имејл адресе identiteti@fondznanuku.gov.rs

„Колико су корисни одговори добијени путем мејла?“

■ У потпуности корисни (53,1%) ■ Корисни (31,4%)
■ Делимично корисни (10,8%) ■ Слабо корисни (1,7%)
■ Нису корисни (3%)

53,8%

испитаних руководилаца је учествовало у Отвореним вратима за Програм ИДЕНТИТЕТИ

„Колико је учешће на Отвореним вратима корисно за припрему предлога пројекта?“

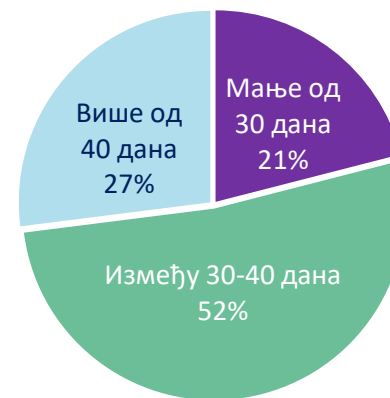
■ У потпуности корисно (54,4%) ■ Корисно (32,4%)
■ Делимично корисно (8,8%) ■ Слабо корисно (2,9%)
■ Није корисно (1,5%)

„Колико су корисни Питања и одговори са Отворених врата који су објављивани на сајту Фонда за науку РС?“

■ У потпуности корисни (54,7%) ■ Корисни (35,8%)
■ Делимично корисни (8,6%) ■ Слабо корисни (0,9%)

Време које је потребно истраживачким тимовима за припрему предлога пројекта

87%

руководилаца је задовољно новим Порталом за пријаву научних пројеката

88,3%

руководилаца сматра информације из Акта Програма ИДЕНТИТЕТИ јасним и корисним

Најчешћи изазови са којима су се тимови истраживача суочавали у процесу припреме предлога пројеката су:

- Прикупљање етичких сагласности;
- Састављање буџета и предвиђање трошкова;
- Обезбеђивање свих потписа и овера у великим тимовима;
- Проналажење НИО учесника са којима ће се партнерски реализовати Пројекат.

Предлози за унапређење подршке истраживачима

- Могућност састанака и директних консултација уживо;
- Увести примере исправно попуњене документације;
- Програми јачања капацитета истраживача за писање пројеката (радионице, вебинари и слично);
- Увођење листе провере за неопходну документацију;
- Смањити број овера, и докумената са овером;
- Увести календар нових програма.

Фонд за науку се захваљује истраживачима на конструктивним предлозима које ће настојати да реализује у наредном периоду.

Сарадња са научном заједницом

Сусрети на универзитетима

Заједнички циљ свих нас је унапређивање услова научноистраживачког рада, конкурентности научноистраживачких пројеката из Србије на међународном нивоу и развој науке у Србији. Како бисмо постигли најбоље резултате важно је да сарађујемо и да размењујемо искуства, као и да чујемо мишљења и предлоге научне заједнице.

Фонд за науку је током другог квартала 2022. године организовао сусрете на универзитетима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Новом Пазару. Током састанака се разговарало о досадашњим програмима и процедурама на програмима, процесима евалуације пројеката, реализације и праћења пројеката, као и плановима за нове програме. Представници универзитета су поделили своја искуства са досадашњих програма и изнели сугестије и предлоге у вези са развијањем процедура на новим програмима.

У процесу припреме процедура и нових програма узете су у обзир све конструктивне сугестије, коментари и предлози представника научне заједнице.

Универзитет у Новом Саду, 14.4.2022.

Универзитет у Крагујевцу, 10.5.2022.

Универзитет у Београду, 24.5.2022.

Универзитет у Новом Пазару, 6.6.2022.

Новe инвестициje у науку

Потписан споразум између Европске уније и Светске банке

Председник Европског савета Шарл Мишел, председник Републике Србије Александар Вучић и председница Владе Републике Србије Ана Брнабић су 19.5.2022. године присуствовали потписивању споразума о заједничком пројекту Европске уније и Светске банке „Србија убрзава иновације и раст предузетништва“ („Serbia Accelerating Innovation and Growth Entrepreneurship” – SAIGE) у просторијама Научно-технолошког парка Београд.

Споразум су потписали амбасадор и шеф Делегације ЕУ у Србији Емануел Жофре и представник Светске банке у Србији Душко Васиљевић, а догађају су присуствовали и први потпредседник Владе и министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић, министарка за европске интеграције Јадранка Јоксимовић, в.д. директора НТП Београд мр Гордана Даниловић-Грковић, директор Фонда за иновациону делатност др Иван Ракоњац и в.д. директора Фонда за науку Републике Србије др Милица Ђурић-Јовичић.

Средства из пројекта „SAIGE“ намењена су у највећем делу за програме Фонда за науку РС и Фонда за иновациону делатност, као и реформи науке и научно-истраживачких институција. Европска унија донира за овај пројекат износ од 41,5 милиона евра, док Светска банка обезбеђује кредитна средства у износу од додатних 43 милиона евра.

Улагање у креативне, иновативне и конкурентне научне пројекте у Србији најбољи су показатељ да је потенцијал нашег друштва препознат и вреднован на међународном нивоу. Фонд за науку РС ће наставити да буде један од кључних носилаца подршке развоју науке, како би резултати научних истраживања допринели развоју свих аспеката нашег друштва. У овом процесу, важна је и подршка коју Фонд за науку добија кроз чланство у Science Europe јачајући међународну сарадњу са најважнијим институцијама које финансирају научна истраживања у Европи.

Потписивање споразума између Европске уније и Светске банке

Индустрија 4.0 у Београду

Фонд за науку РС на Међународном сајму технике и техничких достигнућа

Фонд за науку РС је био излагач на Међународном сајму технике и техничких достигнућа од 24. до 27.5.2022. године, који је ове године окупио излагаче у оквиру актуелне теме Индустрије 4.0 - дигитализације, вештачке интелигенције, декарбонизације, циркуларне економије и других великих трендова у науци и индустрији.

Улагање у науку и подршка научним истраживањима која развијају иновативна решења за превазилажење проблема у свим сферама живота, представља један од приоритета Фонда за науку Републике Србије. Међународни сајам технике је био добра прилика да се представе резултати пројеката које Фонд за науку финансира, посебно у области техничко-технолошких наука.

Како је фокус овогодишњег сајма посебно био на теми развоја Индустрије 4.0, Фонд за науку је посебно издвојио као тему Програм за развој пројеката из области вештачке интелигенције. Резултати пројеката у оквиру овог програма имаће практичну примену у здравству, привреди, енергетици, просвети, финансијама, информационо-комуникационим технологијама, фармацији. Вештачка интелигенција ће постати једна од најзначајнијих истраживачких области чији резултати већ сада у великој мери мењају начин на који свет функционише.

Штанд Фонда за науку Републике Србије је посетио и први потпредседник Владе и министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић. Министар Ружић је истакао да ће пројекти из који су финансирани у оквиру 5 програма Фонда за науку допринети развоју нових система заснованих на принципима вештачке интелигенције и да наши научници већ остварују значајне успехе у истраживањима која померају границе науке и начина на који посматрамо свет. Резултати ових истраживања ће омогућити побољшавање услова живота појединаца, али и читавог друштва. Од 282 пројеката који се реализују у оквиру програма Фонда за науку, више од 70 пројеката је из области техничко-технолошких наука. У средишту многих техничко-технолошких пројеката је управо Индустрија 4.0.

Фонд за науку на Међународном сајму технике и техничких достигнућа

Вече зелене науке

Догађај поводом отварања два нова програма Фонда за науку РС

Фонд за науку Републике Србије је 29.6.2022. године организовао догађај у Ботаничкој башти „Јевремовац“, поводом отварања два нова програма кроз које ће се финансирати нови научноистраживачки пројекти у Републици Србији – Програм ПРИЗМА и Зелени програм сарадње науке и привреде. Посебан део вечери је био посвећен представљању ПРОМИС пројеката из области екологије и заштите животне средине. Резултате пројеката су присутним званицама представљали руководиоци пројеката, док је презентација праћена илустрацијама пројеката које су део публикације „ПРОМИС 2020-2022“ настале у сарадњи са Центром за промоцију науке.

Догађају су присуствовали амбасадор и шеф Делегације Европске уније у Србији Емануеле Жофре, директор канцеларије Светске банке у Србији Никола Понтара, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја проф. др Маријана Дукић-Мијатовић, представници Владе Републике Србије и МПНТР-а, страних амбасада, представници САНУ, ректори универзитета, декани и директори НИО, представници научне заједнице, привреде и медија.

Амбасадор и шеф Делегације Европске уније у Србији Емануеле Жофре је током обраћања истакао да улагање у науку и истраживање у Србији не представља трошак, већ инвестицију, од које ће корист имати не само научна заједница, већ и цело друштво, како на националном, тако и на европском нивоу. Директор канцеларије Светске банке у Србији Никола Понтара је нагласио да је циљ улагања у науку остваривање резултата који ће имати практичну примену у побољшавању квалитета живота свих грађана и да наука има веома значајну улогу у испуњењу једног од стратешких циљева Србије – зеленој привреди.

„Кроз Фонд за науку, као и кроз друге институције, Република Србија обезбеђује квалитет и изврност истраживачког рада наших научника, и у домаћим и у европским и светским оквирима, помажући им да достигну највише међународне стандарде“, истакла је проф. др Маријана Дукић-Мијатовић, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја. „Фонд за науку ће кроз Програм ПРИЗМА и Зелени програм, за које је издвојено 28,5 милиона евра, обезбедити средства научницима да померају границе сазнања и развијају нова решења. Средства су намењена за улагање у рад истраживача, опрему и потрошни материјал, међународну сарадњу, објављивање и промоцију резултата, као и друге активности које су неопходне за развој науке и истраживања“, нагласила је др Милица Ђурић-Јовичић, в.д. директора Фонда за науку РС, током обраћања.

Вече зелене науке – догађај поводом отварања два нова програма Фонда за науку

Амбасадор ЕУ у Србији Емануеле Жофре, државни секретар МПНТР проф. др Маријана Дукић Мијатовић, в.д. директора Фонда за науку др Милица Ђурић-Јовичић и директор канцеларије Светске банке Никола Понтара

Постер сесија и представљање ПРОМИС пројеката из области екологије и заштите животне средине

Нови програми: Програм ПРИЗМА

Отворен Јавни позив

Фонд за науку РС је 30.6.2022. године отворио Јавни позив за Програм ПРИЗМА, у оквиру кога могу да аплицирају све акредитоване научноистраживачке организације у Србији. Укупан буџет овог програма је 25 милиона евра који се финансира из буџета Републике Србије, IPA средстава Европске уније и „SAIGE“ пројекта Светске банке.

Програмом се подржавају пројекти основних и примењених истраживања у свим научним областима. Пројекти у оквиру овог Програма немају унапред задате теме. Програм омогућава истраживачима да дефинишу сопствене теме истраживања, да оформе тимове и да сарађују са одговарајућим лабораторијама, истраживачким центрима и привредом у Републици Србији и у свету.

Програм ПРИЗМА реализује се у оквиру шест потпрограма за развој научних истраживања у следећим научним областима:

- 1) Природне науке и математика;
- 2) Техничко-технолошке науке;
- 3) Биотехничке науке;
- 4) Биомедицинске науке;
- 5) Вештачка интелигенција;
- 6) Друштвене и хуманистичке науке.

Са циљем да се више младих истраживача укључи у научноистраживачке пројекте, у оквиру програма ПРИЗМА, као чланове тима могуће је пријавити студенте докторских студија који још увек нису изабрани у звање, уз обавезу да звање стекну пре почетка реализације пројекта.

Фонд за науку РС ће редовно одржавати онлајн Отворена врата како би се сви заинтересовани истраживачи информисали о условима и процедурама за подношење предлога пројеката.

Све информације о Програму ПРИЗМА се могу пронаћи на страници „Позиви“ која се налази на следећем [линку](#). Такође, сви заинтересовани истраживачи могу послати питања у вези са Програмом на имејл адресу: prizma@fondzanauku.gov.rs.

Предлози пројеката се подносе електронским путем преко [Портала за пријаву научних пројеката](#).

ПРИЗМА

Важни бројеви:

25.000.000 евра – буџет Програма

300.000 евра – максималан буџет предлога пројекта

36 месеци – максимално трајање пројекта

Нови програми: Зелени програм сарадње науке и привреде

Отворен Јавни позив

Фонд за науку РС је 30.6.2022. године отворио Јавни позив за Зелени програм сарадње науке и привреде, у оквиру кога ће моћи да аплицирају све научноистраживачке организације у Србији. Укупан буџет овог програма је 3,5 милиона евра који се финансира из буџета Републике Србије. Пројекти у оквиру овог Програма имају унапред задате теме:

1. Ваздух, вода и земљиште:

- смањење емисије главних загађивача ваздуха;
- унапређење поступака за одрживу и ефикасну потрошњу воде;
- смањење загађења воде у индустрији, пољопривреди и домаћинствима;
- смањење загађења површинских и подземних вода;
- одрживо управљање водним ресурсима са циљем да реке и водене површине буду еколошки унапређене;
- смањење загађења пестицидима земљишта, воде и ваздуха;
- обнова деградираних екосистема;
- смањење загађења животне средине постојаним органским загађивачима, микропластиком, отпадом као и другим штетним и постојаним супстанцама у производима;
- унапређење поступака чишћења загађене животне средине;
- отклањање последица хаваријских ситуација на квалитет животне средине.

3. Отпад:

- управљање отпадом, пластичним материјалима, отпадом електричне и електронске опреме, батеријама, опасним хемикалијама, постојаним органским загађивачима и тешким металима;
- утицај отпада на здравље људи, животињског и биљног света.

2. Индустрија:

- развој кружне пољопривреде са минималним загађењем окружења;
- смањење употребе микро загађивача попут микропластике, укључујући фармацеутске производе;
- одрживи индустријски системи, чистије технологије, унапређени модели пословања којима се смањује загађење животне средине и позитивно утиче на навике потрошача;
- подизање енергетске ефикасности са неутралисањем штетних гасова, имајући у виду ширење примене принципа „загађивачи плаћају“;
- иновативни приступи у дигиталној трансформацији начина на који се регулатори и индустрија боре са емисијама штетних гасова и материја, попут даљинског детектовања, вештачке интелигенције и машинског учења;
- дизајн и употреба хемикалија, материјала и производа који у свом животном циклусу извесније задржавају жељена нетоксична својства.

Фонд за науку РС ће редовно одржавати онлајн Отворена врата како би се сви заинтересовани истраживачи информисали о условима и процедурама за подношење предлога пројеката. Такође, све информације о Зеленом програму сарадње науке и привреде се могу пронаћи на страници „Позиви“ која се налази на следећем [линку](#). Сви заинтересовани могу послати питања у вези са Програмом на имејл адресу:

zeleni@fondzanauku.gov.rs.

Предлози пројеката се подносе електронским путем преко [Портала за пријаву научних пројеката](#).

**ЗЕЛЕНИ
ПРОГРАМ**
сарадње науке и привреде

Важни бројеви:

3.500.000 евра – буџет Програма

150.000 евра – максималан буџет предлога пројекта

24 месеци – максимално трајање пројекта

Представљање пројекта*

RatioCAT – Програм ПРОМИС Фонда за науку РС

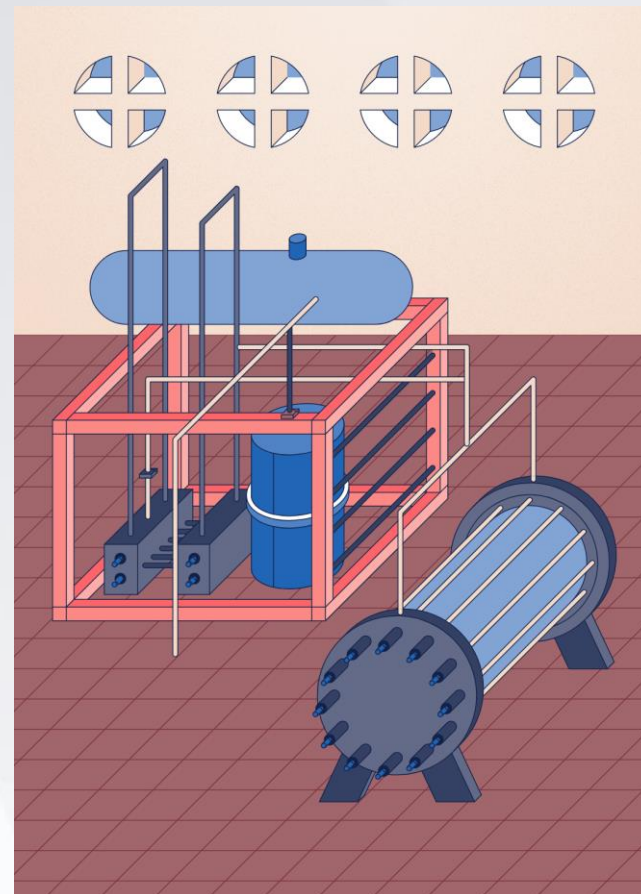
Пројекат „Рационални дизајн мултифункционалних електрода за ефикасну електрокаталитичку производњу водоника“ (акроним „RatioCAT“) је један од 59 пројеката који се реализују у оквиру Програма за извршне пројекте младих истраживача – ПРОМИС. У питању је пројекат који је завршио са реализацијом и остварио значајне научне резултате.

Пројекат RatioCAT се бави веома актуелном и важном темом проналаска нових извора енергије чија ће производња бити еколошки одрживија, исплатива и омогућити широку употребу у производњи. Један од таквих извора енергије јесте водоник, који се сматра енергијом будућности која ће заменити фосилна горива. Ипак, до сада се за добијање водоника користила електролиза воде помоћу катализатора произведених од платинских метала који су веома скупи. Са друге стране, јефтинији метали, као никл, су мање ефикасни катализатори. Зато је **циљ пројекта** RatioCAT развијање активних неплатинских катализатора за добијање водоника који ће омогућити јефтинију, ефикаснију и одрживију производњу водоника и тиме допринети глобалној потреби за алтернативама употреби фосилних горива.

Истраживачи на пројекту су идентификовали нове катализаторе који су добијени комбинацијом теоријских прорачуна на бази теорије функционала густине и кинетичких „Монте Карло“ симулација показују одличне активности за електролитичку производњу водоника. На основу добијених резултата, нови катализатори постижу струје које су и до пет пута веће од тренутно коришћених струја у индустријској производњи водоника. То значи да се коришћењем новоразвијених катализатора цена зеленог водоника спушта пет пута у односу на тренутну цену. Пројекат има изузетан потенцијал за сарадњу са привредом која ће моћи да развија и производи катализаторе за добијање водоника. Такође, решења овог пројекта превазилазе границе Србије, стога истраживачки тим у наредном периоду планира аплицирање на велике међународне конкурсе који ће омогућити наставак развијања истраживања.

Када су у питању остварени научни резултати, у оквиру ПРОМИС пројекта RatioCAT је **објављено 13 научних публикација**, од којих 3 припадају категорији врхунских међународних часописа, односно категорији M21.

**Почев од овог билтена, стална тема биће представљање пројеката који се реализују уз подршку Фонда за науку.*

#RatioCAT

Назив: *Рационални дизајн мултифункционалних електрода за ефикасну електрокаталитичку производњу водоника*
Програм: *Програм за извршне пројекте младих истраживача – ПРОМИС*

Руководилац пројекта: *др Игор Пашти*
НИО: *Факултет за физичку хемију, Универзитет у Београду;*
Институт за мултидисциплинарна истраживања,
Универзитет у Београду

Буџет: *94.866,10 евра*

Илустрација пројекта: *Ирена Гајић (објављена у публикацији ПРОМИС 2020-2022)*

Представљање пројекта

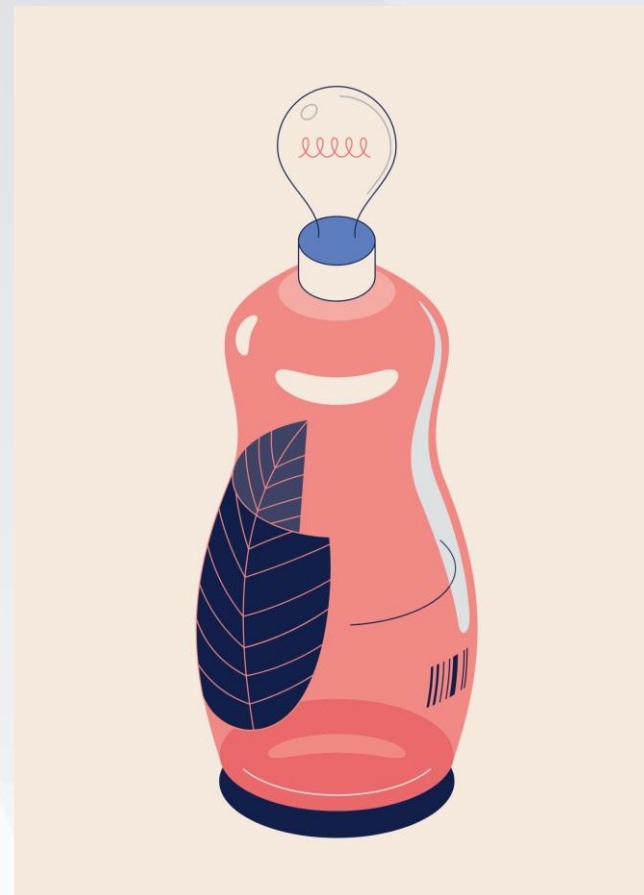
DEStiny – Програм ПРОМИС Фонда за науку РС

Пројекат „Природне еутектичке смеше за еколошки одржива решења у агро-прехранбеном сектору“ (акроним „DEStiny“) је један од 59 пројеката који се реализују у оквиру Програма за изврсне пројекте младих истраживача – ПРОМИС. У питању је пројекат који је завршио са реализацијом и остварио значајне научне резултате.

Током производње, храна се често обогаћује једињењима које садрже испарљиве, запаљиве и токсичне хемикалије које неповољно утичу како на људе, тако и на животну средину. Пројекат DEStiny нуди алтернативу конвенционалној екстракционој техници која користи токсичне хемикалије. **Циљ истраживања** је развој функционалног напитка богатог природним, јестивим, нетоксичним и биоразградивим једињењима. Пројекат ће у будућности допринети развоју безалкохолних напитака, хране за животиње, производа продуженог рока и других прехранбених производа који ће имати „чисту декларацију“, односно неће садржати синтетичке састојке и адитиве. Резултати пројекта могу утицати на промену индустријских процеса и омогућити производњу хране која ће бити здравија за све потрошаче, као и за животно окружење.

Истраживачи на пројекту су до сада извршили синтезу низа поларних NADES-а (природни еутектички растварачи који се користе за екстракцију биоактивних једињења – функцију ових растварача могу имати безбедна једињења као што су шећери, органске соли, аминокиселине, алкохол) за екстракцију биљних фенола и неполарних NADES-а за каротеноиде и завршили оптимизацију екстракције. Организована је ко-креативна сесија „Екстра(кт) је!“ која је укључила групу потрошача и представника малих и средњих предузећа у процес стварања заједно са DEStiny тимом. До сада су формулисана два функционална напитка и урађен је потрошачки тест. Резултати потрошачког теста су презентовани на конференцији, а методологија ко-креирања крајњег производа је објављена у научном часопису. Направљена је и база података - PhInd. PhInd је свеобухватна база података која сакупља податке о садржају полифенола у нуспроизводима или отпаду који настаје током производње и прераде хране.

До сада је у оквиру ПРОМИС пројекта DEStiny **објављено 17 научних публикација**, од чега је 6 објављено у категорији међународних часописа изузетне вредности, односно категорији M21A.

#DEStiny

Назив: *Природне еутектичке смеше за еколошки одржива решења у агро-прехранбеном сектору*
Програм: *Програм за изврсне пројекте младих истраживача – ПРОМИС*

Руководилац пројекта: *др Александра Мишан*

НИО: *Научни институт за прехранбене технологије, Универзитет у Новом Саду; Технолошки факултет Нови Сад, Универзитет у Новом Саду*

Буџет: *163.694,35 евра*

Илустрација пројекта: *Срђа Драговић (објављена у публикацији ПРОМИС 2020-2022)*

Наука у медијима

Један од циљева Фонда за науку јесте подизање свести шире јавности о значају науке и њених резултата кроз различите канале комуникације. Фонд за науку активно ради на промовисању пројеката који се финансирају у оквиру програма Фонда за науку које у медијима представљају руководиоци пројеката и чланови истраживачких тимова.

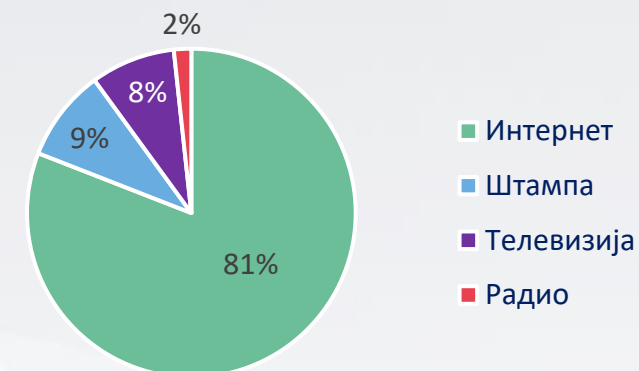
Током другог квартала 2022. године, Фонд за науку се појавио у 411 објава у свим врстама медија. У питању су чланци и репортаже о пројектима подржаним од стране Фонда за науку у оквиру 5 програма који се тренутно реализују, новим програмима Фонда за науку, догађајима које је организовао Фонд за науку, као и истраживачки тимови пројеката финансираних у оквиру програма.

О нашим научницима и пројектима који су подржани у оквиру програма Фонда за науку се могло сазнати кроз чланке у штампаним медијима, на веб порталима и другим дигиталним платформама, кроз телевизијске репортаже и наступе у емисијама. Садржај који се тиче медијског присуства Фонда за науку, научника и пројеката који су подржани у оквиру програма Фонда за науку можете погледати на нашој интернет страници „Медији о нама“: <http://fondzanauku.gov.rs/mediji-o-nama/>

Медијске објаве Фонда за науку РС

411

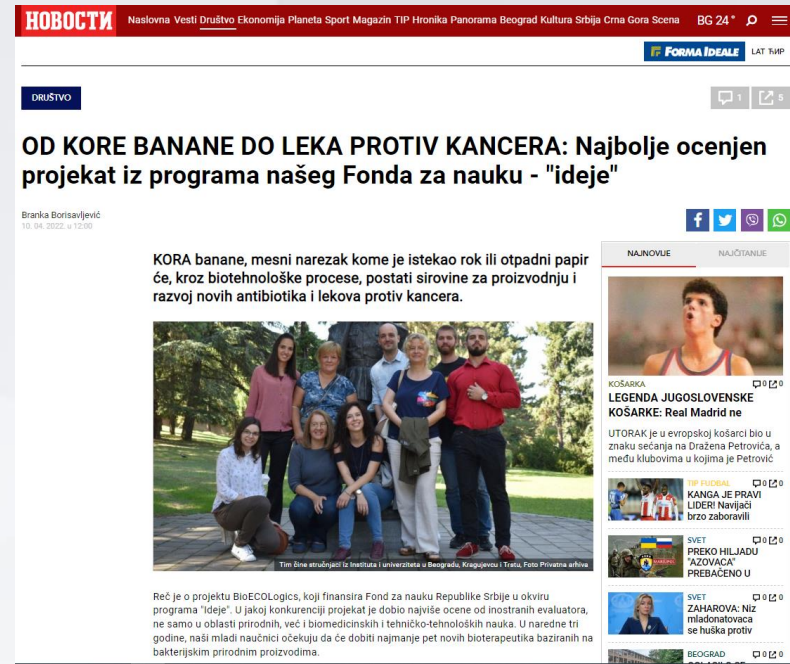
Укупан број медијских објава у другом кварталу 2022. године

Наука у медијима*

„Пронађени најстарији фосилни остаци неандерталаца“, чланак о пројекту NEEMO, Програм ИДЕЈЕ – Блиц (10.4.2022).

Чланак се налази на следећем [линку](#).

„Употреба микроорганизама у разлагању отпада који се може искористити за производњу лекова“, чланак о пројекту BioEcoLogics, Програм ИДЕЈЕ – Новости (10.4.2022).

Чланак се налази на следећем [линку](#).

„Истраживање утицаја гљива на повећање отпорности храста лужњака“, емисија о пројекту MYCOCLIMART, Програм ПРОМИС – „Наука привреди“, РТВ1 (4.5.2022).

*Овде можете видети неке од медијских објава из другог квартала, док остале чланке у штампаним медијима, веб порталима, као и телевизијске репортаже и наступе у емисијама можете погледати на интернет страници Фонда за науку, на страници [Медији о нама](#).

„Вече зелене науке“, прилог о догађају поводом отварања два нова програма Фонда за науку Републике Србије – РТС 1, Дневник 2 (30.6.2022).

„Иновативне методе за детекцију нафтног загађења подземних вода“, чланак о пројекту GRACE, Програм ДИЈАСПОРА – Данас (8.4.2022).

Чланак се налази на следећем [линку](#).

„Употреба микроалги у производњи прехранбених производа“, пројекат МАТОМ, Програм Дијаспора – National Geographic (10.4.2022).

Чланак се налази на следећем [линку](#).

Контакт

Фонд за науку Републике Србије

Адреса седишта:

Немањина 22-26, Београд, Србија

Адреса обављања делатности:

27. марта 39/II, I спрат, Београд, Србија

Контакт имејл:

kabinet@fondzanauku.gov.rs

Интернет страница:

www.fondzanauku.gov.rs

#trustinscience

#naukacespasisvet

У заједничком циљу развијања науке, Фонд за науку РС остаје отворен за сва питања научне заједнице и њене конструктивне примедбе. Уколико имате коментар, похвалу, предлог или приговор које се односе на рад, програме или процедуре Фонда за науку РС, можете их послати на адресу: misljenje@fondzanauku.gov.rs

Рад Фонда за науку можете пратити преко друштвених мрежа

Instagram

fondzanauku_rs

Twitter

fondzanauku_rs

Facebook

Фонд за науку Републике Србије –
Science Fund of the Republic of Serbia

LinkedIn

Фонд за науку Републике Србије –
Science Fund of the Republic of Serbia

YouTube

Фонд за науку Републике Србије –
Science Fund of the Republic of Serbia

Нова адреса Фонда за науку РС

Од 18.4.2022. године Фонд за науку Републике Србије делатност обавља на новој адреси:

Улица 27. марта 39/II, I спрат, Београд

Фонд за науку
Републике Србије

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ